

Stichting voor Natuur- en Milieubescherming Putten

Putten, 1 maart 2023

Aan: Het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland

CC: De leden van Provinciale Staten van Gelderland; Natuur en Milieu Gelderland

Onderwerp: Zienswijze Herstelprogramma's voor de Veluwe, zaaknummer 2022-009160

Geacht College,

Hierbij de reactie van de Stichting voor Natuur- en Milieubescherming Putten (SNMP¹) op de door u vastgestelde ontwerp-herstelprogramma's voor de Veluwe van januari 2023. Wij willen in deze zienswijze de nadruk leggen op het onderdeel Beken. Tijdens de informatiebijeenkomst op 7 februari 2023 in Ermelo hebben we hierover van enkele provinciale ambtenaren extra informatie ontvangen en onderstaande zienswijze met hen besproken.

Het Ontwerp Herstelprogramma Beken bevat, evenals het in 2022 vastgestelde Zoneringsplan voor de Veluwe, veel voor de natte natuur belangrijke maatregelen waarmee het Beheerplan Natura2000 voor de Veluwe nader uitgewerkt en geconcretiseerd kan worden.

Helaas constateren wij dat het stelsel van de Puttense sprengengebeken - Volenbeek, Groevenbeek en Schoonderbeek - wel op het kaartmateriaal terug te vinden is, maar dat het in de uitwerking van de maatregelen ontbreekt. Dit meest westelijke Veluwse sprengengebied is echter van groot regionaal belang op zowel ecologisch als cultuurhistorisch gebied. Deze sprengengebeken bevinden zich in Natura2000 gebied en smelten uiteindelijk samen tot één beek (de Kronkel) die deels door het GNN/GO loopt en in het Natura2000 gebied Veluwerandmeren (Nuldernauw) uitkomt.²

ZIENSWIJZE SNMP:

We bepleiten opname van de Puttense sprengengebeken in de definitieve versie van het Herstelprogramma Beken.

Toelichting:

Op de natuurkaart van het Waterschap Vallei en Veluwe van januari 2016 was de volledige loop van zowel de Volenbeek als de Schoonderbeek ingetekend als een SED water. In het *Ontwerp Streekplanherziening Herbegrenzing EHS* van 13 februari 2008 was over de Volenbeek een Ecologische verbindingszone voorzien van het type das en kamsalamander. Begin deze eeuw heeft het stelsel met subsidie van de Provincie Gelderland nog een opknopbeurt gehad en is een *Beheer en*

---

¹ De SNMP is op 5 januari 1973 opgericht met het doel het landschap, de natuur en het milieu in de Gemeente Putten zo goed mogelijk te beschermen. Zie www.natuurenmilieuputten.nl.

² Zie ook <https://sprengengebeken.nl/bekenstelsel-volenbeek/#Schoonderbeek>

Onderhoudsplan opgesteld. Destijds, bij de overdracht van het beheer aan het Waterschap, wilde de Provincie Gelderland de garantie hebben dat de beken goed werden onderhouden.

In feite sluit dit nauw aan bij wat de Provincie Gelderland heeft beschreven in het *Regionaal waterprogramma 2021-2027*, zoals blijkt uit het volgende citaat uit paragraaf 3.26: "Deze voormalige HEN- en SED-wateren – natuurwateren genoemd - zijn wateren die van bijzonder waardevolle ecologische kwaliteit zijn. We beschermen deze natuurwateren vanuit het 'stand still-step forward'-principe. We willen dat de huidige kwaliteit behouden blijft en waar mogelijk ontwikkelen we de kwaliteit met aandacht voor behoud van aanwezige cultuurhistorische waarden."

In 2017 wijzigde het Waterschap Vallei en Veluwe de legger. Hierbij werd de A-status van de volledige loop van de sprengbeken in stukken verdeeld en kreeg het gedeelte rond de bovenloop van de spreng de C-status. De eigenaren kregen hiermee het beheer over beken die op dat moment nagenoeg het hele jaar droog stonden en waar - in de Volenbeek - inmiddels op diverse plaatsen een sliblaag van meer dan een meter was ontstaan. Als reden werd opgegeven dat het debiet van de beken te laag was. Voorbijgegaan werd aan het feit dat het Waterschap al sinds 2002 geen grootschalig onderhoud meer had gepleegd aan de bovenloop van de Volenbeek en dat het naastgelegen Bosbad Putten veel meer grondwater onttrok dan vergund.

Vrijwilligers van de Stichting voor Natuur- en Milieubescherming Putten hebben sinds 2017 zoveel en voor zover mogelijk het onderhoud van de Volenbeek voor hun rekening genomen. Eind oktober 2022 vonden wij de Gemeente Putten bereid om een groot gedeelte van de bovenloop van de Volenbeek grondig op te schonen. Met behulp van rijplaten werd de beek vanaf de sprengkop tot net voorbij het punt waarop deze met de Groevenbeek samenkomt, zorgvuldig opgeschoond wat resulteerde in een stromende en meanderende beek tot aan genoemd punt. Maar dit is helaas nog niet voldoende om dit ook in de toekomst te garanderen. Vandaar ook het pleidooi om dit stelsel in de uitwerking van het Herstelplan Beken mee te nemen.

Recent is het rapport *Hydrologisch onderzoek Volenbeek en Groevenbeek - resultaten na 2,5 jaar meten* verschenen, dat geschreven werd door Ir. Karel Hanhart van bureau Eelerwoude in opdracht van het Waterschap Vallei en Veluwe. Hierin bevestigt de schrijver de invloed van de grondwateronttrekkingen van het Bosbad. Verder doet hij in dit rapport o.a. een aanbeveling om het grondwater met name in het eerste gedeelte van de Volenbeek tussen de sprengkop en de brug langer vast te houden zodat ook de Groevenbeek hiervan kan profiteren. Genoemd rapport is op te vragen bij het Waterschap Vallei en Veluwe.

Hopelijk draagt onze zienswijze bij aan een aanpassing van het genoemde onderdeel Beken van het Herstelplan Veluwe met nu meer aandacht voor de Puttense sprengbeken en het herstel ervan.

Wij wijzen er verder op dat een GNN/GO-bescherming van beken ook van belang is voor beken in de Vallei die helemaal of grotendeels buiten Natura2000 vallen maar wel van belang zijn voor flora en fauna en bronmilieus op de oevers. In de Gemeente Putten betreft dit het bekenstelsel van de Veldbeek (met Blarinckhorsterbeek, Beek Groot Hell en Schuitenbeek).³

---

³ Zie ook <https://sprengbeken.nl/beken-tussen-voorthuizen-putten-en-nijkerk/#Veldbeek>

Wij zijn uiteraard bereid om een verdere schriftelijke of mondelinge toelichting te geven.

Namens de Stichting voor Natuur- en Milieubescherming Putten,

Aart van Dusschoten

Voorzitter

Folckerusstraat 18

3882 CI Putten

Telefoon: 06-44518173

E-mail: natuurenmilieuputten@gmail.com

C.C.: avandusschoten@gmail.com